

Nr 46.

Av herr **Pauli m. fl.**, om anslag för författande och utgivande av en för skolornas undervisning lämpad skrift rörande Nationernas förbund.

För en framgångsrik utveckling av det arbete för fred och internationellt samförstånd, i vilket vårt land genom sin anslutning till Nationernas förbund sedan flera år aktivt deltagit, är det givetvis av den största betydelse, att denna verksamhet vinner stöd icke blott hos de till förbundet anslutna staternas regeringar och parlament, utan också hos den stora allmänheten i de olika länderna. En av förutsättningarna härför är en i möjligast vida kretsar utbredd kännedom om förbundets syften, organisation och verksamhet, och det synes uppenbart, att för detta ändamål vinnande redan den uppväxande ungdomen bör bibringas kunskap härom.

Nationernas förbunds församling har också vid båda sina senaste sammankomster gjort uttalanden i denna riktning. Fjärde förbundsårsamlingen beslöt att »enträget anmoda förbundsmedlemmarnas regeringar att vidtaga åtgärder för att i de länder, där sådan undervisning icke meddelas, giva barnen och ungdomen kännedom om Nationernas förbunds tillvaro och ändamål samt om bestämmelserna i förbundsakten». Femte förbundsårsamlingen upptog på dagordningen för nästkommande församling förslag om »en rekommendation till rådet att anmoda förbundets kommission för intellektuellt samarbete att inbjuda lärare av alla grader att samarbeta med förbundet genom att utarbета och sprida till alla undervisningsanstalter sådana böcker, som kunna meddela ungdomen kunskap om Nationernas förbunds syftemål».

I flera europeiska länder hava redan åtgärder vidtagits för undervisning om Nationernas förbund, såsom framgår av till motionen fogad bilaga.

Svenska föreningen för Nationernas förbund har i underdånig skrivelse av den 22 november 1924 (bil. I) tagit ett initiativ i samma riktning och hos Kungl. Maj:t hemställt *dels* om vidtagande av nödiga åtgärder för införande vid såväl högre som lägre skolor i riket av obligatorisk undervisning om Nationernas förbund, *dels* om proposition till 1925 års riksdag med begäran om ett förslagsanslag för budgetåret 1925—1926 å extra stat till Svenska föreningen för Nationernas förbund av 18,000 kronor att användas för författande och utgivande av tvenne upplysningsskrifter av i skrivelsen närmare angiven art rörande Nationernas förbund.

I underdånigt utlåtande av den 11 december 1924 (Bil. II) har skolöverstyrelsen, under erkännande av det behjärtansvärda i att kännedom om

och en riktig uppfattning av Nationernas förbund utbreddes bland den stora allmänheten och att upplysning härom meddelas redan i skolorna, emellertid vidtagit sådan ändring i ovannämnda hemställan, att den anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1925—1926 till Svenska föreningen för Nationernas förbund anvisa ett extra reservationsanslag av 15,500 kronor att användas för författande och utgivande av en för skolornas undervisning lämpad skrift rörande Nationernas förbund.

Den långt framskridna tiden lär, enligt vad som meddelats, icke hava medgivit upptagandet av något på denna hemställan grundat anslagskrav i statsverkspropositionen. Då det emellertid syntes undertecknade önskvärt, att frågan likväl komme till behandling redan vid innevarande riksdag, hava vi tillåtit oss att motionsvägen bringa den under riksdagens omprövning.

I likhet med skolöverstyrelsen äro vi av den meningen, att det för ifrågasvarande upplysningsändamål lämpligaste och mest effektiva medlet vore att få till stånd en på verklig sakkunskap grundad, objektiv skrift i ämnet, lämpad att användas i anslutning till undervisningen i historia, samhällslära och medborgarkunskap. Framställningen borde vara lättfattlig och levande och innehålla en historisk orientering angående fredsrörelsen och folkförbundets tillkomst, en redogörelse för förbundets organisation och verksamhet, (varvid viktigare bestämmelser kunde återgivas in extenso), för förbundets nuvarande ställning och inflytande samt för internationella arbetsbyrå och dess verksamhet, varjämte nödiga litteraturhänvisningar borde tillfogas. Skriften skulle i främsta rummet tjäna läraren till stöd vid hans undervisning i ämnet, men kunde i anslutning härtill också lämpligen begagnas för läsning på klassrummet under lärarens ledning och även, så som överstyrelsen antytt, på annat sätt komma till användning vid undervisningen. Någon särskild skrift för de lägre skolstadierna av den art, som Svenska föreningen för Nationernas förbund föreslagit, torde icke vara behöfvig. Däremot skulle det, såsom överstyrelsen framhåller, uppenbarligen vara av värde, att en uppsats i ämnet infördes i för folkskolan avsedda läseböcker.

Det torde vara lämpligt att, i enlighet med överstyrelsens förslag, ett antal exemplar, ungefär motsvarande en undervisningsavdelning, översändes till varje högre skola eller läroanstalt för uppbevarande i dess referensbibliotek och för användning på ovan angivet sätt, vartill enligt överstyrelsens beräkning skulle erfordras omkring 13,000 exemplar. För folkskolan synes lämpligen böra beräknas ett antal av 100,000 exemplar. Om 7,000 reservexemplar ytterligare tilläggas, skulle alltså en upplaga på tillsammans 120,000 exemplar vara erforderlig. Enligt kostnadsberäkning, som återfinnes i bilagorna, skulle kostnaderna härför uppgå till 15,500 kronor. Det förutsattes, att, för den händelse icke hela anslaget tages i anspråk för ändamålet, återstoden skall återbetalas till statsverket.

Beträffande utfärdandet av anvisningar om skriftens användning vid undervisningen borde det enligt motionärernas mening kunna överlämnas åt Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida, såsom i den bifogade underdåniga skrivelsen hemställes, regeringen själv skall träffa åtgärder om införandet vid rikets skolor av obligatorisk undervisning om Nationernas förbund, eller huruvida det bör anses tillräckligt, att, såsom skolöverstyrelsen föreslår, denna styrelse i skrivelse till vederbörande läroanstalter framhåller vikten av att här berörda fråga på lämpligt sätt beaktas vid undervisningen, samt anmoda läroanstalternas ledning att bringa skriften till användning för upplysning i det betydelsefulla spörsmålet. Såsom redan förut framhållits, vore detta icke avsett att ske i form av ett särskilt undervisningsämne utan inom ramen av nuvarande kurser i historia och stats- eller medborgarkunskap. Redan i nu gällande undervisningsplan för folkskolan framhålles, att historieundervisningen bland annat bör hava till ändamål att främja insikten om att fred och samförstånd mellan alla länder är ett av huvudvillkoren för mänsklighetens gemensamma framåtskridande, och samma synpunkter böra givetvis även gälla undervisningen i de högre läroanstalterna, allmänna läroverk, flickskolor, seminarier och folkhögskolor. Den här ifrågasatta undervisningen om Nationernas förbund skulle alltså endast bliva ett ytterligare betydelsefullt steg i en av svenska statsmakterna redan förut anvisad riktning.

På grund av vad sålunda anförts, få undertecknade hemställa,

att riksdagen måtte för budgetåret 1925—1926 till Svenska föreningen för Nationernas förbund anvisa ett extra reservationsanslag av femtontusenfemhundra (15,500) kronor att användas för författande och utgivande av en för skolornas undervisning lämpad skrift rörande Nationernas förbund, avsedd att genom skolöverstyrelsens försorg tillställas högre och lägre undervisningsanstalter inom riket.

Stockholm den 21 januari 1925.

Ivan Pauli.

Mauritz Hellberg.

Arvid Thorberg.

Bilaga I.

Avskrift.

Till Konungen.

Det har länge utgjort ett önskemål för Svenska Föreningen för Nationernas Förbund, att i rikets undervisningsanstalter sprida kännedom om Nationernas Förbund och väcka intresset för detsamma. Det framstår nämligen såsom ett oundgängligt villkor för upplysningen om Förbundet bland den stora allmänheten, att denna upplysning meddelas redan i skolorna.

Föreningen vill erinra om det uttalande till förmån för utsträckt skolundervisning om Förbundet, som gjordes av Fjärde Förbunds församlingen och som lydde:

»Församlingen anmodar enträget förbundsmedlemmarnas regeringar att vidtaga åtgärder för att i länder, där sådan undervisning icke meddelas, giva barnen och ungdomen kännedom om Nationernas Förbunds tillvaro och ändamål samt om bestämmelserna i Förbundsakten.»

Innevarande års församling, den femte, har därjämte på dagordningen för nästkommande församling upptagit förslag

»om en rekommendation till rådet att anmoda Förbundets kommission för intellektuellt samarbete att inbjuda lärare av alla grader att samarbeta med Förbundet genom att utarbeta och sprida till alla undervisningsanstalter sådana böcker, som kunna meddela ungdomen kunskap om Nationernas Förbunds syftemål.»

Vad som i andra länder åtgjorts i anledning av den förstnämnda resolutionen, framgår av bilagda översikt. (Bilaga nr 1).

Tiden synes vara inne för ett energiskt arbete i detta avseende, och förvisso kan detta arbete på bästa sätt anknytas till de för skolorna av Eders Kungl. Maj:t fastställda undervisningsplanerna. I anvisningar till den nya undervisningsplanen i historia för folkskolan av år 1919 framhålles, att historieundervisningen bör hava till ändamål att främja insikten om att fred och samförstånd mellan alla länder är ett av huvudvillkoren för mänsklighetens gemensamma framåtskridande. Samma synpunkter måste i lika hög grad gälla undervisningen i högre läroanstalter, allmänna läroverk, läroverk för flickor, seminarier och folkhögskolor. Elevernas mogenhet är ju där större än i folkskolan, och möjligheten för dem att tillgodogöra sig undervisning rörande strävandena för åstadkommande av fred och samförstånd mellan folken är där säkerligen vidgad.

Föreningen är fullkomligt på det klara med, att det icke går an att belasta de redan förut arbetstyngda skolanstalternas undervisningsprogram med nya ämnen. Uppgiften är att inom ramen av nuvarande kurser meddela den kunskap om Nationernas Förbund, som är påkallad. Detta kan ske i den naturligaste anknytning till kurserna i historia och stats- eller medborgarkunskap. Önskvärt vore, att åtgärder vidtagas för att vid såväl högre som lägre skolor i riket i anslutning till nämnda kurser bereda lärjungarna obligatorisk undervisning rörande Nationernas Förbund.

Redan nu anser sig emellertid Föreningen kunna föreslå vidtagande av en praktisk åtgärd. Den oundgängliga uppgiften för en god lösning av problemet om undervisning angående Förbundet är säkerligen att åstadkomma dels en skrift för folkskolan och dess överbyggnader och dels en dylik bok för högre allmänna läroverk, realskolor, samskolor, kommunala mellanskolor, läroverk för flickor, seminarier och folkhögskolor samt redan utexaminerade lärare och lärarinnor vid folkskolorna.

Föreningen är villig att under sitt överinseende och ansvar låta utarbeta dylika skrifter. Den förstnämnda skriften skulle vara helt liten och särskilt söka att för barnen klargöra Förbundets syfte och ändamål. Den andra borde innehålla en elementär redogörelse för Förbundets förhistoria, bildande, organisation och verksamhet i huvudsaklig överensstämmelse med den plan, som här bifogas. (Bilaga nr 2.)

Huruvida broschyrerna skola ställas till Kungl. Skolöverstyrelsens förfogande att av den gratis distribueras till vederbörande eller om de skola

åsättas ett visst pris och försäljas i bokhandeln, varvid behållningen givetvis återbetalas till statsverket, ankommer på Eders Kungl. Maj:t att bestämma. I vilket fall som helst är Svenska Föreningen för Nationernas Förbund nödsakad hemställa om ett anslag tillräckligt för skrifternas författande, tryckning och utgivande i en första upplaga.

Naturligtvis är det ganska svårt att beräkna kostnaderna för denna. Skriften för folkskolan torde lämpligen omfatta 1 1/2 à 2 tryckark, och den andra broschyren 2 1/2 à 3 tryckark. Kostnaderna för papper, sättning, tryckning, omslag, klamring och skärning m. m. för en bok av 2 tryckarks storlek och i en upplaga av 100,000 exemplar tillräcklig för behovet i folkskolans högsta klass beräknas uppgå till omkring kronor 8,000 och dito för en bok av 3 ark i en upplaga av 50,000 exemplar tillräcklig för behovet i övriga skolor och bland lärarkåren vid folkskolorna » 6,000 Härtill kommer så författararvoden och övriga omkostnader, som icke gärna kunna understiga sammanlagt » 4,000 Ett belopp av omkring kronor 18,000

är alltså erforderligt för denna sak. Det förutsättes, att den del av anslaget som eventuellt icke åtgår eller som återvinnes genom försäljning, återbetalas till statsverket.

På grund av vad sålunda anförts får Svenska Föreningen för Nationernas Förbund härmed hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t,

dels vidtagna nödiga åtgärder för införande vid såväl högre som lägre skolor i riket av obligatorisk undervisning om Nationernas Förbund,

dels vid nästkommande lagtima riksdag för budgetåret 1925—1926 å extra stat begära ett förslagsanslag till Svenska Föreningen för Nationernas Förbund av adertontusen (18,000) kronor att användas för författande och utgivande av tvenne skrifter av ovan angiven art rörande Nationernas Förbund.

Stockholm den 22 november 1924.

Underdånigst

Styrelsen för Svenska Föreningen för Nationernas Förbund

Theodor Adelswärd.

Avskrift.

Bilaga nr 1.

Här nedan följer en kort översikt av de olika åtgärder beträffande undervisning rörande Nationernas Förbund, som enligt officiella meddelanden till Förbundets sekretariat vidtagits i några av de europeiska länderna:

Danmark.

I brev av den 7 januari 1924 meddelar danska regeringen, att den uppmanat vederbörande myndigheter att hos styrelserna för de högre läroverken framhålla önskvärdheten av att eleverna undervisas om Nationernas Förbunds existens och paktens bestämmelser, i samband med kurserna i samtidens historia.

England.

I skrivelse av den 16 januari 1924 påpekas, att valet av ämnen, i vilka undervisning skall meddelas i skolorna i England och Wales, lämnats åt de lokala undervisningsmyndigheterna och skolstyrelserna, med villkor endast att vissa allmänna fordringar, fastställda i regeringsförordningar, iakttagas. I enlighet med denna praxis hava de centrala myndigheterna avhållit sig från att vidtaga officiella åtgärder i berörda avseende. Emellertid framhålls, att lärarkåren visat stort intresse för Nationernas Förbunds principer. Under historiektionerna förekommer sålunda ständigt, att hänvisningar göras till Förbundet och dess ändamål.

I Skottland

ha de centrala myndigheterna likaledes avhållit sig från att vidtaga några åtgärder. Men även här visar lärarkåren stort intresse för saken. Sålunda har »The Council of the Educational Institute for Scotland», — en organisation som omfattar praktiskt taget alla lärare i Skottland och som har grenar i varje undervisningsdistrikt — en folkförbundskommitté, som har till särskild uppgift att stå i kontakt med de olika avdelningarna och söka säkerställa, att Förbundets konstitution och dess möjligheter systematiskt bringas till de skotska barnens kännedom.

Det kan anmärkas, att, i intet land torde föreningen för Nationernas Förbund, League of Nations Union, utträtta ett mera omfattande arbete i fråga om undervisningen i dess ämnen.

Grekland.

Regeringen har uppdragit åt den grekiska föreningen för Nationernas Förbund att utarbeta ett mindre arbete behandlande Nationernas Förbunds ändamål och organisation för användning i folk- och högre skolor.

Italien.

I brev till sekretariatet av den 4 november 1923 förklarar sig konseljpresidenten villig att sätta sig i förbindelse med vederbörande departement för att säkerställa resolutionens efterföljd.

Polen.

Regeringen meddelar i skrivelse av den 4 juni 1924, att den beslutat införa undervisning i dessa ämnen i lycéerna, lärarseminarierna och yrkes-skolorna.

Rumänien.

Undervisningsministeriet meddelar i skrivelse den 4 juni 1924, att nödiga åtgärder skola vidtagas att underrätta universitetslärarna, att de kunna vända sig till Nationernas Förbunds sekretariat med begäran om upplysningar rörande Förbundet. Ett särskilt kapitel om Förbundets organisation och konstitution samt fördelarna av medlemskap skall intagas i alla nya skolböcker för folkskolor och läroverk. Åtgärder skola också vidtagas för att en kort föreläsning rörande samma ämne hålles en gång om året i folkskolorna.

Tjeckoslovakiet.

Genom en lag av den 13 juli 1922 har i folkskolorna och högre skolor införts ämnet: »l'instruction et l'éducation civique». Schemat för undervis-

ningen i detta ämne upptar även sådana internationella strävanden, som ha folkens närmande och världsfreden till mål. Under speciella ettåriga kurser vid mellanskolorna undervisas om principerna för folkförbundet och dess verksamhet under rubriken: »Staternas inbördes förhållanden».

I Österrike

publiceras i den pedagogiska delen av Undervisningsministeriets officiella skrift, artiklar, som avhandla Folkförbundets uppgifter liksom paktens bestämmelser i syfte att på detta sätt bibringa alla personer, åt vilka undervisningen i statens skolor anförtros, nödig kännedom om förbundet. Lärare, som undervisa i de högre klasserna i folkskolorna liksom i läroverken äro vidare förpliktade att i sina kurser i historia, statskunskap och, när tillfälle erbjuder sig, geografi behandla förbundets betydelse och verksamhet. Skolböcker avsedda för nämnda kurser auktoriseras ej för användning vid undervisningen, om de icke innehålla äskade uppgifter om förbundet.

Frankrike.

Redan år 1921 lät den dåvarande undervisningsministern Léon Berard införa Nationernas Förbund som ämne på schemat för kurserna i medborgarkunskap (instruction civique) i de s. k. övre folkskolorna (écoles primaires supérieures).

Alltsedan 1923 har i »l'enseignement secondaire» även ingått undervisning om Nationernas Förbund i filosofi och historiekurserna.

Vid olika tillfällen ha universitets- och skollärarna gjorts uppmärksamma på Förbundet och dess verksamhet samt uppmanats att giva eleverna ingående kännedom därom. För att skaffa nödiga dokument och handböcker i ämnet har nuvarande undervisningsministern satt sig i förbindelse med Nationernas Förbunds sekretariat och tillkännagivit sin avsikt att anskaffa särskilda textböcker, om så skulle visa sig erforderligt.

Undervisning om Nationernas Förbund förekommer sålunda i:

Ecoles primaires supérieures

Kurser: »morale» och »instruction civique».

2:dra året:

Nationernas förhållande till varandra, »droit des gens», internationell skiljedom, Nationernas Förbund,

Kurser i historia,

3:dje året:

»physionomie du monde contemporain», Nationernas Förbund.

2:dra året:

Politisk sociologi, förhållandet mellan nationer och stater. Nationernas Förbund.

Ecoles normales

Enseignement secondaire

Eleverna undervisas om N. F. i filosofiklasserna (classes de philosophie): filosofi och historiekurserna.

Enseignement supérieur

Faculté de Droit
 Hautes Etudes Commerciales
 Ecole des sciences politiques
 Kurser i sociologi vid Sorbonne etc.

Vid sidan av dessa från officiellt håll vidtagna åtgärder har framför allt genom föreningarna för Nationernas Förbund i de olika länderna en omfattande upplysningsverksamhet bedrivits. Vid föreningarnas 7:de Assemblée i Wien 1923 beslöts sålunda att tillsätta en permanent kommitté för att centralisera de upplysningar, som insändas från föreningarna i de olika länderna, fästa uppmärksamheten på faran av tendentiösa framställningar i skolböckerna och söka i dessa få införda ett kapitel avhandlande Nationernas Förbunds organisation och ändamål. Flera föreningar ha arbetat för denna sak. Särskilt i Storbritannien har denna verksamhet fått stor betydelse. League of Nations Union har sålunda en särskild undervisningskommitté. Denna har i sin tur underkommittéer, en för historia och en för geografi, som ha till uppgift att fästa skolmyndigheternas uppmärksamhet på nödvändigheten att ungdomen får kännedom om Nationernas Förbund. Överallt i England hållas föreläsningar i skolorna om Förbundet. Lokala skolmyndigheter uppställa ofta pris för den bästa uppsatsen om Nationernas Förbund och giva anslag till föreläsningskurser.

*Avskrift.**Bilaga nr 2.*

Nationernas Förbund.

Inledning.

Tillståndet i världen före kriget — fredsrörelsen.

Bildande.

President Wilson. Lord Robert Cecil.

Förbundets idé.

Förbundsaktens antagande.

Medlemmarna.

Organisation.

Förbundsaktens karaktär — avtal.

Allmänt ändamål.

Medlemmarnas förpliktelser.

Allmänt.

Sanktioner.

Ekonomiska bidrag.

Rådet.

Församlingen.

Sekretariatet.

(Om Fasta internationella domstolen, kommissionerna och Internationella arbetsbyrån se vidare under verksamhet).

Verksamhet.

Administrativ verksamhet enligt särskilda bestämmelser i fredstraktaterna.

Danzig. Saar.

Mandatkontrollen.

Registrering av fördrag.

Utveckling av den internationella rätten.

Biläggande av tvister.

a) Skiljedom. — Fasta internationella domstolen.

b) Förlikning.

Garantier mot krigsutbrott — sanktioner.

Rustningsminskning. Vapenindustri & vapenhandel. Kemiska och bakteriologiska kriget.

Minoritetsskydd.

Ekonomisk verksamhet, hjälpen till Österrike och till Ungern, kommunikationer.

Arbetsvillkorens reglering — Internationella arbetsbyrån.

Humanitär verksamhet — flyktingar, handeln med kvinnor & barn m. m.

Hälsovård — bekämpande av epidemier och av handeln med opium m. m.

Andligt samarbete.

Förbundets nuvarande ställning och inflytande.

Betingelserna för dess utveckling — Genèveprotokollet.

Litteratur.

Avskrift.

Skolöverstyrelsens utlåtande
angående beviljande av anslag för
åvägbringande av en skrift rörande
Nationernas förbund. m. m.

Underdånigt utlåtande.

Skolöverstyrelsen anser det vara behjärtansvärt, att kännedom om och en riktig uppfattning av Nationernas förbund, dess syfte och verksamhet utbreddes bland den stora allmänheten och att för detta ändamål upplysning härom meddelas redan i skolorna, där så kan ske i naturlig anslutning till undervisningen i historia, samhällslära, medborgarkunskap och andra skolans undervisningsämnen.

Det lämpligaste och på samma gång mest effektiva medlet att i skolorna verka för en sådan upplysning är enligt överstyrelsens mening att åvägbringa en för den mognare skolungdomen avsedd, på verklig sakkunskap grundad, objektivt hållen skrift i ämnet, i huvudsaklig anslutning till den plan för en sådan skrift, som angives i bil. 2 till förevarande underdåniga framställning. Denna skrift, vars åvägbringande borde bekostas genom anslag av allmänna medel, skulle genom överstyrelsens försorg i lämpligt antal exemplar kostnadsfritt tillhandahållas folkskolor, fortsättningsskolor, allmänna läroverk, seminarier, folkhögskolor och andra med de nämnda jämförliga, kommunala och enskilda läroanstalter. Emellertid är det icke överstyrelsens tanke, att de sålunda till läroanstalterna översända skrift-exemplaren skulle utdelas bland lärjungarna. Även bortsett därifrån, att en utdelning av skriften är för år till större eller mindre lärjungegrupper i längden skulle draga avsevärda kostnader, skulle ett sådant förfarande enligt av överstyrelsen tidigare från liknande inhämtad erfarenhet bliva ganska verkningslöst och i alla händelser på intet sätt medföra ett mot kostnaderna svarande resultat. Skriftexemplaren borde stanna vid skolan för att på lämpligt sätt vid undervisningen användas för meddelande av

kännedomen i berörda spörsmål. Jämte det att skriften skulle tjäna läraren till stöd vid hans undervisning i ämnet, borde den i anslutning härtill användas för läsning på klassrummet under lärarens ledning. Någon gång kunde en lärjunge erhålla i uppdrag att i föredragsform referera dess innehåll, varjämte exemplar av skriften borde kunna utlånas till lärjungar, som önskade taga närmare kännedom om densamma. Det vore överstyrelsens avsikt att i den skrivelse, varmed skriften översändes till vederbörande läroanstalter, framhålla vikten av att här berörda fråga på lämpligt sätt beaktas vid undervisningen och anmoda läroanstalternas ledning att därvid bringa skriften till användning för upplysning i det betydelsefulla spörsmålet.

Av det anförda framgår, att, enligt överstyrelsens mening, i ämnet borde åvägabringas endast en skrift, motsvarande den större av de båda skrifter, som i förevarande underdåniga framställning ifrågasatts. Denna skrift torde kunna tjäna det avsedda syftet jämväl i folkskolorna, där den väl huvudsakligen skulle få betydelse såsom en vägledning för läraren men även, om ock i mera begränsad omfattning, kunde mera omedelbart tagas i anspråk för undervisningen. Vad särskilt folkskolan beträffar, skulle det givetvis vara av värde, att en uppsats i ämnet infördes i folkskolans läseböcker.

För användning på sätt, som här i korthet blivit antytt, borde till varje högre skola eller läroanstalt översändas ett antal exemplar, ungefär motsvarande en undervisningsavdelning, sålunda förslagsvis 30, med någon variation efter skolornas omfattning. Enligt överstyrelsens beräkning skulle härför erfordras omkring 13,000 exemplar. För folkskolan synes, liksom i den underdåniga framställningen, lämpligen böra beräknas ett antal av 100,000 exemplar. Med en reserv av 7,000 exemplar borde således beräknas en upplaga av tillhoppa 120,000 exemplar. Om i övrigt de beräkningsgrunder tillämpas, som följts i den underdåniga framställningen, skulle kostnaderna uppgå till följande belopp:

För papper, sättning, tryckning m. m.	kronor 13,500
Författararvode och övriga omkostnader	» 2,000

Summa kronor 15,500.

För åvägabringande av ifrågavarande skrift skulle alltså erfordras ett anslag av omkring 15,500 kronor. För den händelse ej hela anslaget skulle åtgå för ändamålet, bör vad som blir över återbetalas till statsverket.

På grund av vad sålunda anförts får överstyrelsen i underdånighet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t på det sätt bifalla förevarande underdåniga framställning, att Eders Kungl. Maj:t föreslår instundande års lagtima riksdag.

att för budgetåret 1925—1926 till Svenska Föreningen för Nationernas förbund anvisa ett extra reservationsanslag av femtontusenfemhundra (15,500) kronor att användas för författande och utgivande av en för skolornas undervisning lämpad skrift rörande Nationernas förbund.

I den slutliga handläggningen av detta ärende hava deltagit generaldirektören Bergqvist, avdelningschefen överdirektören Falk samt undervisningsråden Bruce, Åström, föredragande, Berg, Wallin, Björek och Nylund.

Stockholm den 11 december 1924.

Underdånigst

B. J:SON BERGQVIST.

AXEL ÅSTRÖM.
föredragande.

O. Sellgren.